

Дарагі Аляксандр!

Мы са страхам і хваляваннем сачылі за адважным супрацівам беларускай грамадзянскай супольнасці дыктатару, які ўжо бясконца доўга мучае вашу краіну таталітарным душэннем грамадзянскіх свабод і правоў чалавека. Мы з жахам сачылі за жорсткімі атакамі ўзброеных людзей на мужчын і жанчын, якія патрабуюць свабодных і справядлівых выбараў і неад’емнага права еўрапейскіх грамадзян XXI стагоддзя адмежавацца ад маны і жорсткасці дзяржаўнага апарату ў дачыненні да ўласнага народа.

Трыццаць гадоў таму грамадзяне Чэхаславакіі, у адрозненне ад беларусаў, дзякуючы геапалітычнай сітуацыі мелі шанец пазбавіцца ад ненавіснага камуністычнага рэжыму, які душыў нас сорак гадоў. Гарбачоўскі Саветкі Саюз на момант паслабіў хватку, і нам удалося вызваліцца і вярнуцца да дэмакратычных прынцыпаў, на якіх сто гадоў таму ўзнікла Чэхаславакія. Дзякуючы прэзідэнту Вацлаву Гаўлу наша рэспубліка падкрэслівала важнасць датрымлівання правоў чалавека ва ўсім свеце, на Кубе, у Кітаі, у Тыбеце, а таксама ў Беларусі. Няўрадавыя арганізацыі, напрыклад, “Чалавек у нядолі”, падтрымліваюць беларускую апазіцыю яшчэ з пачатку дзевяностых гадоў.

Чэшскія СМІ рэгулярна негатыўна выказваліся наконт заведзеных Лукашэнкам палітычных умоваў.

Чэшская Рэспубліка адыгрывала ролю актыўнага абаронцы правоў чалавека за мяжой, прычым гэты вобраз на міжнароднай арэне значна ўзмацняла асоба прэзідэнта Вацлава Гаўла, дысідэнта і змагара супраць аўтарытарнага рэжыму. Менавіта ён падтрымліваў станаўленне грамадзянскай супольнасці ў Беларусі, бо яна неабходная для паспяховага функцыянавання дэмакратыі і ёсць пагрозай для таталітарнага недэмакратычнага рэжыму. Таксама ён імкнуўся прыцягнуць увагу да аўтакратычнага характару Лукашэнкавага рэжыму, што мусіла паспрыяць таму, каб у Еўразвязе расплюшчыліся вочы. Вацлаў Гавэл у сваю бытнасць прэзідэнтам некалькі разоў наведваў ці прыняў прадстаўнікоў апазіцыі Беларусі.

З 1997 года паўстала цеснае супрацоўніцтва паміж Чэшскай Рэспублікай і беларускай апазіцыяй, у тым годзе ў Беларусі ўзнікла і “Хартыя 97” паводле ўзору чэхаславацкай “Хартыі 77”.

Мяне цешыць, што гістарычна першую міжнародную Прэмію Вацлава Гаўла за правы чалавека атрымаў Алесь Бяляцкі, кіраўнік найбуйнейшай беларускай праваахоўнай арганізацыі “Вясна”, а ў мінулым ён быў намінаваны на Нобелеўскую прэмію міру. Праз абвінавачанне ва ўяўных падатковых махінацыях ён сядзеў у турме. Ён заўсёды казаў, што Вацлаў Гавэл быў яго духоўным памочнікам.

Свет пра Беларусь не забывае, доказ гэтага – што Еўрапейскі парламент прэміяй Сахарова за свабоду ўганараваў беларускую апазіцыю.

Мы з захапленнем сочым за нястомным супрацівам беларускай грамадзянскай супольнасці дыктатару, што доўжыцца ўжо тры месяцы.

Я кінадакументалістка і зняла пятнаццаць фільмаў пра жахі і вычварнасць таталітарных рэжымаў, нацызму і камунізму. Я здымала адважных людзей, удзельнікаў руху супраціўлення падчас нацысцкай акупацыі і дысідэнтаў, якія падпісалі “Хартыю 77”, і сваёй адвагай напаўнялі ідэю, што КОЖНЫ НЯСЕ АДКАЗНАСЦЬ ЗА ЎВЕСЬ СВЕТ, або, калі нехта несвабодны, то несвабодны і я. У маім фільме пра нацыянальнага героя Яна Палаха, які пазбавіў сябе жыцця самаспаленнем, каб абудзіць чэшскае грамадства з летаргіі пасля савецкага ўварвання ў 1968 годзе, двойчы гучыць думка, што без свабоды нельга жыць, і часам за яе трэба ахвяраваць жыцці, як гэта зрабіў не толькі Ян Палах, але і многія смелыя людзі да яго.

Мы, чэхі, жылі ў двух таталітарных рэжымах паўстагоддзя. Мы ведаем, што гэта значыць, і таму мы так салідарныя з беларусамі ў іх змаганні за свабоду.

Дарагі Аляксандр Васілевіч, ужо два месяцы вы не можаце дзяліцца ўсім, што адбываецца ў Вашым жыццём і Вашым змаганні, з сям’ёй. Ваша жонка Надзея чакае дзіця. Я думаю пра вашу сям’ю і веру, што прыход вашага нашчадка на свет будзе радасным. Я веру ў вольную Беларусь!

Прага, 2.11.2020

Вольга Сомэрава

Вольга Сомэрава (нар. 1949)

дакументалістка і рэжысёрка

У 1977 г. скончыла кіна- і тэлевізійны факультэт Акадэміі мастацтваў па кафедры дакументальнай творчасці, пасля чаго працавала рэдактаркай секцыі дакументалістыкі Чэхаславацкага тэлебачання, пазней рэжысёркай у Кароткаметражным кіно ў Празе (да 1993 г.).

У 1991–2002 гг. выкладала ў пражскай кінаакадэміі, дзе ў 1992 г. была абраная старшынёй Акадэмічнага сената. Сябра Асацыяцыі рэжысёраў і сцэнарыстаў, а таксама Чэшскай кіна- і тэлевізійнай акадэміі.

У якасці рэжысёркі Кароткаметражнага кіно ў Празе 12 гадоў здымала дакументальныя фільмы для кінатэатраў фармату 35 мм. Пасля рэвалюцыі 1989 г. здымала фільмы для Чэшскага тэлебачання, у якіх займалася сацыяльнай тэматыкай і міжчалавечымі стасункамі, пазней выбітнымі асобамі і феноменамі грамадскага і творчага жыцця, фемінізмам і нядаўняй гісторыяй нашай краіны. Зняла 22 фільмы, за якія атрымала 40 прэмій на чэшскіх і замежных кінафестывалях.

Вольга Сомэрава

Аляксандр Васілевіч

Аляксандр Васілевіч

Васілевіч – прадпрымальнік у рэкламнай сферы, уладальнік вядомай культурніцкай галерэі ў Мінску і некалькіх інтэрнэт-часопісаў ці парталаў.

Быў затрыманы 28 жніўня і пакуль не абнародавана, паводле якога артыкула яго абвінавачваюць. Паводле таго самага пакуль засакрэчанага артыкула праходзіць як падазраваная ягоная жонка Надзея Зелянкова, якая застаецца дома з дачкой, а ў канцы лістапада мае нарадзіць сваё другое дзіця.